Број 73. У Новом Саду, у суботу 3. (16.) априла 1910. Година XLV

»Застава« излази сваки дан двапута, а недељом свецем и данима иза недеље и свеца једаред.

Цена је за Угарску кад се јутарњи и вечерњи лист заједно шаље за један месец 2 круне 70 пот. а за три месеца 8 круна.

Појединн јутарњи бројеви стају 2 потуре.

ЗАСТАВА

За огласе плаћа се 12 пот. од сваке врсте оваких ситних слова.

Уредништво »Заставе« је у кући г: Ј. Чавића Администрација »Заставе« налази се у кући где је Милетићева штампарија у главној ул. бр 29

Појединн јутарњи бројеви стају 2 потуре.

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ. Јутарњи лист. ИЗДАЊЕ „РАДА“ ДЕОНИЧАРСКОГ ДРУШТВА У РУМИ

С ким су се удружили непријатељи српске народне радикалне странке.

Политичко непоштење противника српске народне радикалне странке достигло је данас свој врхунац. Ваљда се никад нису начелни противници служили тако прљавим средствима, лажима, клеветама, као противници српске народне радикалне странке, самосталци и сви они мрачњаци и себичњаци, с којима су се они удружили због својих себичних интереса. Они су у томе погледу прави ученици злогласнога Николе Макијавелија, који је изложио своју науку, како треба употребљавати прљава средства, па да се постигне сврха. И тај је човек због своје науке био презрен од целог људског друштва, па и данас човек са гнушањем чита његове списе, у којима се расправља о деловању човечјем у јавном животу.

И док је тај човек умро презрен од свих људи, данас су његови ученици нашли пријема код многих народа. Па и на политичкој позорници српског народа хоће српске макијавелисте да играју велику улогу, и то су: самосталци, алмажани, либерали. И они су толико дрски, да могу да погледају српском народу у очи, да се бију у прса и да говоре, да су велики родољуби српски и да им само добро српског народа лежи на срцу.

А да би обманули поштен српски народ, ти непоштени синови српск г народа просули су нечувене лажи и клевете на српску народну радикалну странку. Али се варају ти непоштени синови српског народа, ако мисле, да ће својим клеветама и лажима отровати душу српског народа. Њихова се лаж прима само код таквих истих прљавих људи, као што су и они сами, којима је крајња сврха свој џеп, којима је бог њихов трбух.

Знају врло добро ти себичњаци и мрачњаци, да ће српски народ одбацити њихове лажи и клевете против српске народне радикалне странке, зато су сковали паклени план, да се без народа дочепају управе у српској цркви и српској школи. Зато су пали у прашину пред Куеном, ударили теменом о земљу, продали своју част, и њега иноверца и његове дарабанте моле, да их доведу на управу српске народно-црквене автономије. Здружили су се са иноверцима против свог рођеног народа, који их је на својим недрима отхранио. Све су жртвовали те гладнице и поштење и част, само да се дочепају народно-црквеног иметка и да пождеру крваво стечену замуку српског народа.

Али народ ће при изборима показати тим гладницама самосталцима, лажеманима и либералима и другим различијама, да он није пролевао своју драгоцену крв и стекао то имање зато, да храни те гладнице и изроде српског народа, него ће показати, да је сврха тога добра, да се унапреди просвета српског народа.

Зато, српски народе, на изборима гласај на опробане родољубе српске народне радикалне странке и који ће те повести путу напретка, а покажи врата Куеновим лакајима и скутоношама: самосталцима, алмажанима и осталима.

С. Б.

Изборно кретање.

Радикалски зборови у темишварској епархији.

Изборна борба нарочито се живо развија у темишварској епархији, где алмажани, либерали, подрепаши благословом Георгија Малог покушавају све и сва само да оборе радикалну странку. Судећи по свему, сав труд ће им бити узалудан. Наш народ нарочито у темишварској епархији пресит је већ насиља, самовоља и прљаве работе алмажана или како се оно прозваше демократа. Победа радикалне страшке сигурна је и у овој епархији.

Посланички кандидат Макса Мишковић, у пратњи председника извршног одбора српске народне радикалне странке за темишварски срез др. Св Димитријевића и Јаше Томића, пропутоваће цео темишварски изборни срез и говориће на јавним зборовима, који ће бити:

У Срп. Црњи у уторак 6. (19.) априла о. г. у 7 сахати пре подне.

У Срп. Кларији истог дана у 9 сахати пре подне.

У Роман Кечу истог дана у 11 сахати пре подне.

У Ченеју истог дана у 2 сахата после подне.

У Немету истог дана у 4 сахата после подне.

У Дињашу у среду 7. (20.) априла у 8 сахати пре подне.

У Срп. Сентмартону истог дана пре подне.

У Рудни истог дана у 3 сахата после подне.

У Петровом Селу у четвртак 8. (21.) априла о. г.

У Краљевцу истог дана у 2 сахата после подне.

у Станчеву истог дана у 4 сахата после подне.

Уверени смо да ће сви ови зборови сјајно испасти, јер је одушевљење за радикалну странку велико.

Избори у бачкој епархији

У понедељак је била седница административног одбора бачке епархије. Закључено је, да се избори изборника, који ће бирати посланика, имају обавити најдаље до прве среде после трећег дана Ускрса 21. априла (4. маја), а избор посланика 29. априла (12 маја). Утврђено је уједно према најновијем попису душа, колико која општина има да бира изборника. Вароши Нови Сад и Сомбор непосредно бирају посланике световне, а за свештеничке Нови Сад бира 44 изборника, а Сомбор 55.

б) у суботичком срезу: Суботица 55, Сегедин 12. Свега 67 изборника.

в) у старо-бечејском срезу: Стари Бечеј 32, Сентомаш 40, Турија 18, Фелдварац 13, Петрово Село 12, Мохол 18, Ада 11, Сента 10, Стара Кањижа 2, Мартоношу 7 изборника. Свега 163 изборника.

г) у жабаљском срезу: Жабаљ 29, Госпођинци 16, Надаљ 13, Чуруг 39, Ђурђево 15, Ковиљ-Сентиван 8, Вилово 6, Мошорин 15, Тител 11, Лок 6, Гардиновци 7, Горњи Ковиљ 14, Доњи Ковиљ 10, Кађ 16 изборника. Свега 205 изборника.

д) у старо стапарском срезу: Баја 1, Шандор 4, Парабуће 2, Бач Брестовац 4, Стари Стапар 28, Рац Милитић 1, Стари Сивац 20, Рђица 2, Станишић 3, Пачир 9, Бајша 2, Кула 15, Лалић 6, Параге 7, Дероње 8, Бођан 2, Сантово 4 изборника. Свега 118 изборника

ђ) у старо-паланачком срезу: Стари Футог 13, Бегеч 11, Гложан Чеб 1, Стара Паланка 21, Обровац 6, Товаришево 14, Силбаш 12, Пивнице 8, Деспот Сентиван 9, Кулпин 6 Пирош 6, Кисач 1, Старе Шове 8, Стари Кер 6, Стари Врбас 8 изборника. Свега 130 изборника.

Ковинска палазјанија.

Пишу нам из Ковина: Као поготово свуда, тако се и код нас у ковиначком срезу сложила сва различија са једном лозинком: доле с радикалима! И то у бубњеве и велика звона већ огласише, и радикале осудише да ни један сабора видети неће. — На Благовести сазваше Ковинци поверљиву конференцију да се споразумеју. На овој је главну реч водио др. Милан Божески доказујући да је сада најбоље бирати човека ван странака, те узгред рече да је и он ван странака, (да не би на њега заборавили). — Устао је да говори мајстор Миша, којега др. Божески препоручи пажњи збора, јер вели, он увек паметно и поштено говори. Мајстор Миша је саветовао присутне да се окану свађе и ината, већ да се лепо братски сложе. Па да би растумачио како нам зло странке доносе, рече. Ево примера: Радикали су Обилићи а либерали Бранковићи. — Присутни радикали, радо су пристали на то сравњење, те гласно одобраваше и благодарише на том лепом сравњењу. И добро би било кад би радикали тај назив Обилић од сад стално усвојили. Конференција се разишла а да је каква резултата донела. — Истог дана сазвали су и у Бавништу три четир конференције по будаци, па међу осталим и код Херма на Надаша, да се саветују за спас српске автономије, на којима је млаћена празна слама али жита не видеше. У прошлу недељу сазваше среску конференцију у Ковину те позваше сва различија и тек лека ради по једног два радикала. Радикали из околине нађоше за паметно да не оду на ту конференцију, Ковинци пак одоше да виде. — Делиблаћани дођоше командовани на 20 коли под вођством свог чувеног поп Васе Бранковића. Тек што почеше саветовање, а један Бата из Гаја потстрекнут од поп Васе устаде и кандидова младог дра Ивачковића за световног кандидата. Радикалима није хтео председник да дозволи да говоре, те се ови разишли, а либерали се сад одричу дра Ивачковића као Петар Христа, веле: није то њин кандидат, то је делиблатски, те тако и ова конференција остаде без резултата. Сад сазваше Ковинци опет неку конференцију у Бавништу ради споразума, а приватно хватају поједине радикале и нуде споразум. Веле: нека буде свештеник радикал, а световњак либерал или ван странака. Та силна војска најамника са много генерала канда неће боја ни видети, јер се већ пре међу собом поцепаше. — У радикалној странци влада једнодушност. Ми имамо наше кандидате Јована Николића и поп Владу Ристића, које ћемо ако бог да и изабрати, те вами и по трећи пут показати, да смо ми они стари.

Радикал или Обилић.

* * *

Пишу нам из модошког среза: Договорно са многим угледним члановима српске народне радикалне странке саввао је Шпира Рајић из Српског Итебеја конференцију радикалних упливних људи модошког среза, да удесе изборну борбу и истакну кандидате за наш народно-црквени сабор. Конференција та биће 6. (19.) априла о. г. у Модошу у гостиони код „Бича“. Узалуд јуре по овом срезу алмажани те лажу, обећавају и прете. Победа српске народне радикалне странке је сигурна. У срезу је већ живо кретање и конференција ће без сумње бити врло добро посећена.

Још о збору у Даљу.

Од једног ратара добијамо ове редове:

Као гост нашао сам се у Даљу и том приликом остао сам, да будем очевидац народног збора српске радикалне странке. Нисам вешт перу, да бих могао да опишем овај збор, него ћу рећи само онолико и онако како у души осећам.

Провео сам много година у малом српском селу и нисам имао прилике, да својим очима видим толике

одушевљене Србе и прваке наше. Уверио сам се, да су ти прваци заиста заслужни борци српског народа, јер гледајући њих, сетио сам се књига староставних и старих јунака који су пре и после Косова били борци за српски опстанак. И овај мој збор уверио, да Српство никада пропасти не може, јер још у њему имаде Обилића и Југовића

Веселим се, да сам на овом збору видео српске јунаке, који у данашњој борби, морају силне жртве да принесу, да покажу свету да Срб још живи и да је јунак. На жалост још има Бранковићева колена у српском народу; још има издајица, због којих сви ми морамо да искајавамо. Видео сам и те Бранковиће на даљском збору.

Збор је испао сјајно и величанствено. Попео сам се на спрат српске школе, да оданде посматрам искупљени народ на збору. Видео сам не само кућне старешине него и српске матере, како подижу своју децицу да виде и запамте народне борце, који се жртвују за народ свој Али сам видео и старо зло српско. Видевши међу народом једно свештеничко лице, рекох своме познанику: Ово је сигурно даљски српски свештеник међу својим народом. На моје велико изненађење добијем овакав одговор: Жао ми је и срамота ме је, да ти кажем да то није пастир српског народа у Даљу, него је пастир нашег оближњег села Ердута, који је дошао да учествује на народном збору у Даљу.

Запитах свога пријатеља: Зар се ваш свештеник не налази у месту, да и он овај одушевљени збор посети? На то ме упозори мој пријатељ на једну одељену групу људи и ја опазим даљског свештеника, где у друштву Чивута и Немаца пред чивутским дућаном стоји, где се рукама разбацује и немејава збор. Испрва мислио сам, да је чивутски рабанер, али кад ме је пријатељ уверио да је то српски свештеник, разумео сам зашто у Даљу има толико Срба назорена.

Видео сам још једног Бранковића, по имену Ђоку Којчића, званог Јакшиног. То је човек, који од детинства ради свињама, па је и овде хтео свињски. Али су му брзо запушили уста. Њега је по свој прилици на то навео даљски таковзвани поп Лујо, и он је овде потпуно показао своју простоту и пред нама странима, јер га Даљци добро познају.

Зар то није простота, кад на збору пред толиким људима виче како он има 100 хиљада форинти и како је он газда. Сваком брату Србину желимо ми напретка у раду, али и памети.

Но и поред свега тога збор је испао достојанствено, јер је народ ове букаче брзо ућуткао:

Само напред, српски прваци, јер је народ уз вас! **Граничар**

Допис

Стари Бечеј. (*Изборна борба и дивљи брак различија*) Приближују се избори изборника, који ће бирати посланике на наш црквени сабор, а наши подрепаши бацише се у живу кортешацију. У то подрепашко коло ступила су сва наша различија, те удружени хоће радикале да оборе.

Па да видимо, ко су све у том подрепашком клубу Ту су: либерали, лежемани, самосталци, демократе, бумбари, и истерани радикали, који пресалдумаше у нову странку под именом „народна странка“. Ето вам верне слике тог подрепашког друштва. Скупљени с брда с дола ухватили су се у врзино коло с лозинком: „Сврт радикалима“. Сложио се смирени отац прота са Васом Андричиним, др Војновић са Дачом, др Поповић са Радом Паперком поп Степанов са Перицом Му Кекићем, приређивач „соколских села“ и љубитељ „хусара“. Учитељ Љупко са Ацом Белићем, даље ту је Коста Дражић, па Лакан Попов, сликер Адам и Црвени Цветко, па Васа Гецца и т. д.

Пре неки дан дође овамо и вођа подрепаша дете наше Миладин, те либералима сачини пакт. Од 32 изборника добиће либерали 17, а истерани радикали 15 изборника. Но видећемо, да ли ће тако баш бити, јер ми држимо, да је то само рачун без бирташа.

Наши либерали на челу са оцем протом Боротом, поп Степаном, др. Војновићем, др Поповићем и са осталом нашом господом утврдише пакт са истераним радикалима само зато, да би радикале срушили. Но ми сад питамо ту господу, а нарочито вође им само ово: Зар сте толико високо пали, да ступате у друштво, које сте до скора онако из бличавали. Зар сте заборавили, да је 1908. године баш тај данашњи вођа подрепашке странке изабрао за тутора наше опћине свога рођеног шогора Васу Живковог Андричин г. А знате ли, господо либералска, шта је тај Васа Живков Андричин као тутор радио? Може бити да се не сећате, па вам ево и јавно износимо:

1. Васа Живков Андричин није предао сав новац, који му је на крају 1908. год остао, новом тутору, него је извесни део код себе задржао, што га и дан данас држи.

2. Васа Живков Андричин и купио је као тутор од доста људи новац за звоносглашење и остало присахранама, те је истима признанице дао, но новац до данас у благајну црквене опћине унео није.

3. Васа Живков Андричин покупио је као тутор од појединих људи приликом издавања опћинске земље новац за штемплове, за који новац требао је купити штемплове, те их на дражбене записнике прилепити. Новац је покупио но штемпиове купио није, нити их је на дражбене записнике прилепио На неке мање дражбене записнике истина прилепио је, но на веће није, а та свота богме је повелика.

4. Неколико дражбених записника ни нема т. ј није рачунима ни прикључио, те црквена опћина не зна пошто су земље издате, него мора да верује по новцу, који је исти кроз књиге унео.

5) Васа Живков Андричин и Коста Дражић учитељ који је 1908. г био председник исплатили су на своју руку преко 2000 круна за квинквенале а добро су знали, да је тадањи управни одбор исплаћивање забранио, а шта више и школски савет својом одлуком наредио је, да се квинквенали не смеју исплаћивати.

Ето, са таким људима пактирају наши либерали.

Па сад питамо нашу господу и газде: да ли могу са таковим људима заједно радити? Зар их није стид и срам потпомагати људе као што су Васа Живков Андричин и његове присталице

А ти, народе, пази и гледај при избору где ће ти наши либерали да гласају, те запиши име сваког тог који потпомаже листу Васе Живковог Андричиног и Косте Дражића који у јако оштетили нашу опћину а ми ћемо имена тих „јадника“ и на јавност изнети па нек види свет ко потпомаже оне који штете црквену опћину нам

Народ нек добро упозна наше подрепаше, па кад дође дан избора, а ви им браћо, окрените леђа и викните им: „Доле недостојни!“

Не дај се, народе, да те обмањује и вара нико; избегавај пришапетље либералске, избегавај све подрепаше, јер знај, да ти сви против тебе, народе, раде.

Па покрај свег овог велимо ти народе: **Пази и гласај само на чисту радикалну листу**, јер радикална листа биће само из поштених па ма и сиротих људи састављена. **Spector**

Самосталска безочност.

Пишу нам из Карловаца: Овде је недавно преминуо уважени виноградар, Васа Апатовић. После његове смрти оде његов син Јован, до алвоката, др. Станковића, који је гимназијски заступник, да онде среди неке имовинске ствари. Адвокат Станковић, који је дао под аренду своју канцеларију адвокату Чокићу, није био у канцеларији, него га је примио адвокат Чокић. Кад је Јован изложио ствар ради које је дошао, одговори му Чокић, да ће он ту ствар са Обреновићем уредити за 2—3 дана, ако му обећа, да ће гласати за др. Л. Поповића. Јован Апатовић изненађен овом понудом, остави канцеларију са речима: Ја мој глас не продајем, а гласаћу, кад хоћете да знате, за дра Ђорђа Красојевића.

У поводу овога случаја, питамо председника патроната Његову Светост патријарха, да ли му је познато, да је гимназијски фискал издао своју канцеларију под аренду и да ли он одобрава, да се у канцеларији гимназијског фискала на овако не достојан начин кортешује?

Истини у атар.

Пишу нам из Старог Бечеја: Административни епархијски одбор бачки последњом одлуком својом оглобио је новчано црквени одбор, а неки су искључени из одбора из скупштине, и туторства, некима ће одузети и пасивно право на више година. Злотвори радикала хоће то сад у ово изборно време да употребе у своју корист и трубе сваковрсне неистине. У ствари је пак ово: И црквени одбор, а и појединци поднели су у законитом року уток против горепоменутог решења административног одбора Чим је тај уток поднесен, решење то није коначно правоваљано и не мора се извршити, до год не стигне одлука саборског одбора До тле остаје све по старом. Гадне су и ниске претње алмажанско либерално истераних радикала, да ће се уметати грађанска власт и све растерати. Те глупе подле претње не треба се плашити, то је претња са празном пушком

Брзојави „Застави“.

Сплит 2. априла.

Министарске седнице.

Будимпешта. Сутра је министарска седница.

Беч. 24. о. м. п. н. биће овде заједничка министарска седница.

Куен оздравио

Будимпешта Куен је потпуно оздравио. Неће ићи на море.

Одговорни уредник
Константин Брадваровић.

СТЕЧАЈ.

По одлуци црквеног одбора српске православне црквено школске општине новосадске од 4. априла о. г. под бр. 108, овим се расписује стечај, ради прављења прозора са ролетама у кући бр. 1790 задужбини Марије Тандафил.

Ко жели тај посао добити, нека понуду своју пошаље потписаном председништву до 11. (24) априла 1910. Подробније о овом послу може се дознати у писарници ове црквено школске опћине за време званичних часова

У Новоме Саду 12. априла 1910 год.

Јован Јерковић,
председник.

Паја Ћурчић,
књиговођа. 421 2—2

ТАЈНО! ЦУРЕЊЕ ПЕЧЕЊЕ

и све болести м (х р а лечи **сигурно GONOTOL**, како доказују **признанице.** Гонотол се једе, дакле нема шприцања. 3 лончића за 12 круна шаље **дневно** бес даљег т поузећем **лекарна „SALVATOR“ RUMA** br. 150. Slavonia. 370 2 100

ПРОДАЈЕМ
СВОЈУ БЕРБЕРСКУ РАДЊУ
У НОВОМ САДУ
која врло добро ради и на добром је месту. Обратити се у администрацију „Заставе“.
353 3 3

Комплиционо
ОПРОБАНОГ ВЕШТОГ САМОСТАЛНОГ
ПЕКАРА,
у мешњи хлеба способног,
потребује фабрика хлеба.
За услове упитати фирму
ПРВА НОВОСАДСКА
ФАБРИКА ХЛЕБА
НОВИ САД
Житна пијаца број 18.
418 2 3

ИЗВРСНЕ КАКВОЋЕ
негашеног Креча
И КАЈЕ
може се добити по **4 кр 40 пот. 100 клг.** а на вагоне и јефтиније код
Косте Михајловића
358 2 10 трговца
У Жабљу.
Креча Креча

ПАПУЧАРСКА РАДИОНИЦА
КОЊА ФЕРЕНЦА
у Великом Бечкереку
потребује 40—50 добрих папучарских РАДЕНИКА.
Плата златна а посао стални лети и зими Први раденици нека се обрате на пословођу **Кузмана Дојковог** у радионици Коња Ференца
Уједно препоручујем папучарским послодавцима вис ке штикле за папуче по 9 филера пар 436. 1—3

!! ОПАНЧАРИМА !!
У моју ОПАНЧАРСКУ РАДЊУ
могу одмах ступити **3—4 момка** и то од јачих радника Место стално зими и лети. Плата до 30 потура по пару.
Пера Драгић,
271 10—10 Zenta.

Српска штампарија дра Светозара Милетића у Новом Саду.